

SVEČANE LISTINE, SPOMINSKE PLAKETE IN DIPLOME ZA LETO 1996

PRIZNANJA ZA NAJBOLJŠE GORNIKE

V poročni dvorani Valvasorjevega gradu Bogenšperk pri Šmartnem nedaleč od Litije in geometričnega središča Slovenije so v soboto, 7. decembra lani, na slovesnosti proglasili najprijetnejša planinska domovanja v Sloveniji v letu 1996 in nekaterim najzaslužnejšim slovenskim planincem in planinskim organizacijam podelili najvišja planinska priznanja.

Po slovenski planinski himni »Oj, Triglav, moj dom«, ki jo je — tako kot potem še veliko pesmi — zapel kvartet Spev, je slovesnost začel predsednik Planinske zveze Slovenije **Andrej Brvar**, ki je v priložnostnem razmeroma dolgem govoru povedal:

GOVOR PREDSEDNIKA PZS

»Hitro spreminjanje življenjskih pogojev na predelih ob vznožju Alp in v drugih evropskih gorah je dokončno zvabilo turista v ta svet. Da bi bila pot do cilja čim krajša in lažja, smo v visokogorskem svetu zgradili ceste, žičnice in vse več turističnih naselij. Turizem je postal ena od najmočnejših gospodarskih dejavnosti. Pravijo, da Alpe letno obišče okrog 100 milijonov turistov. Prek množičnih medijev dobivamo sliko o gori kot o kraljestvu svobode, kjer odkrijemo resničnost preprostega, človeškega in naravnega življenja, ki je daleč od otopellega in surovega potrošniškega sveta. Vendar pa je ta idealistična predstava prinesla s seboj tudi take nevšečnosti, da smo v planinskih organizacijah korenito spremenili usmeritve. Če so vse planinske organizacije v Evropi na začetku svojega obstoja želele pripeljati čimveč ljudi v gore, pa se danes vse ukvarjajo z negativnimi vplivi, ki jih je prinesel moderen način življenja. Vsi želimo množičnosti navdihniti tudi kvaliteto.

Proces vračanja k izvirnim koreninam in idejam planinstva se je v Planinski zvezi Slovenije začel pred leti, ko smo pričeli spoznavati, da dolinskega standarda ne bomo mogli pripeljati v gore. Sprva nehote, potem pa vedno bolj podprti in opogumljeni z novimi spoznanji smo se lotili reševanja negativnih vplivov, ki jih prinaša množični obisk gora. To nas je tesno povezalo tudi z ostalimi evropskimi planinskimi organizacijami in ustanovami, ki se profesionalno ukvarjajo s temi vprašanji. Lani smo bili deležni strokovne pomoči komisije Evropske unije, Planinska zveza Slovenije je skupaj z nemško, avstrijsko, švicarsko, francosko in italijansko ustanovila delovno skupnost planinskih zvez alpskih dežel, vabljeni smo na različne konference in simpozije v Evropi. Tujci ob poznavanju lepote naših gorá spoštujejo in cenijo tudi slovensko planinsko organizacijo, ker je ohranila skrb za ohranjanje okolja kot stalnico svojega delovanja.

Prav nič evropski pa nismo v zadnjem času v skrbi, ki jo namenjajo politične stranke civilnemu življenju, zlasti pa društvom. Mnoge politične stranke kažejo odkrite namere, da svoj vpliv in moč razširijo tudi na društva. Priča smo temu, da vabijo vodilne društvene funkcio-

Najstarejši dobitnik svečane listine za leto 1996 je bil Janez Brojari, podelil pa mu jo je predsednik PZS Andrej Brvar

narje v strankarske vrste, da strankarsko aktivni ljudje dobivajo naloge za delo v društvih. Politične stranke so pričele ustanavljati društva. Pri tem je nekaj povsem jasno: politična stranka ustanovi društvo iz strankarskih interesov. Če bo dejansko prišlo do politizacije društvene sfere, potem bo to dodatno razdeljevalo Slovence. Ne smemo pa pozabiti, da so v slovenski zgodovini kulturna, gasilska in športna društva praviloma združevala, stranke pa delile ljudi.

Odprtost planinske organizacije je predstavljala tudi atraktivnost te organizacije za sproščanje ustvarjalnega naboja vseh ljudi vseh starostnih kategorij. Če so v njej lahko izživel svoje interese in želje, povezane z gorami, potem so se tudi množično vključevali vanjo. In v zlatih časih smo se ponašali, da nas je bilo več kot sto tisoč, da je bila polovica vseh članov mladih. In društveni aktivisti so zgradili organizacijo, ki je po velikosti danes šesta do sedma na svetu, če pa bi upoštevali zastopanost med prebivalstvom, smo še višje. Navsezadnje se še vedno lahko pohvalimo, da je dobrih štiri odstotkov prebivalcev članov planinskih organizacij in da po raziskavah javnega mnenja 20 odstotkov odraslih občasno zaide v gore. To pa so številke, ob katerih smo deležni priznanj tudi gorniško razvitih držav. O množičnosti slovenskega 1

Iz Zasavja je svečano listino prejel Drago Kozole, ki je lani praznoval 70. rojstni dan

planinstva je še kako umestno govoriti prav tu sredi zasavskih hribov, saj tukaj 15 planinskih društev združuje okrog 5 odstotkov prebivalcev in s tem uvrščajo to območje na tretje mesto po razširjenosti planinstva v Sloveniji. Iz te razširjenosti izvira zračenost organizacije s slovensko dušo in zavoljo tega uživamo planinci med ljudmi velik moralni ugled.

Vsak konec leta je čas za ustvarjalni premislek o učinkovitosti našega početja, čas za štetje tolarjev in strganih društvenih malhah. Planinska zveza Slovenije izkoristi ta čas tudi za podelitev najvišjih in najbolj cenjenih in častnih priznanj. Ni veliko organizacij, ki bi se lahko pohvalile, da v njej delujejo nekateri več kot pol stoletja. To je običajno daljša doba, kot jo prebijemo na delovnem mestu ali pa z življenjskim partnerjem. Samo ljubezen do življenja je pri njih daljša od ljubezni do gorá. Mi imamo v svojih vrstah take grče in na to smo upravičeno ponosni. Vemo, da so planinski organizaciji vedno dajali pečat ljudje, ki so razvijali planinsko misel in idejo, širili obzorja, premikali zakoreninjene meje možnega, tvegali v svojih odločitvah in dejanjih. Ker so znali preliti duhá, energijo in voljo v dejanja, ki so krepila in širila organizacijo, so pustili v njej trajne, neizbrisne sledi svoje biti. Danes se bomo nekaterim oddolžili z vročitvijo svečane listine, plakete ali priznanja najbolj prijetnega planinskega domovanja. Že tako globoke sledi, ki jih, dragi nagrajenci, puščate v planinski organizaciji, se bodo s tem še poglobile. In to je tudi 2 smisel in cilj naših priznanj. Vzemite, da se del

hvaležnosti organizacije do dela, ki ste ga opravili, skri-va v vročem priznanju.«

NAJPRIJETNEJŠA PLANINSKA DOMOVANJA

Eden od vrhuncev tega dopoldneva na Bogenšperku je bila proglasitev najprijetnejših slovenskih planinskih postojank v letu 1996; tako kot že šest let doslej so zanje tudi to pot glasovali bralci največjega slovenskega dnevnika Delo, glasovanje pa sta skupaj organizirala Delo in Planinska zveza Slovenije; proglasili so najprijetnejša planinska domovanja, planinske kočice, v katerih so se gorniki najbolj počutili, kjer so čutili največ prijaznosti in domačnosti. Priznanja so prejeli tako oskrbniki kot društva.

Med visokogorskimi planinskimi postojankami so bralci Dela, ki so hkrati člani PZS, za leto 1996 proglasili kot najprijetnejšo planinsko postojanko Kočo na Golici, ki jo upravlja PD Jesenice in kjer sta bila lani oskrbnika **Tonka Zadnikar** in **Štefan Bukovec**. Na drugo mesto v tej kategoriji se je uvrstila Koča na planini pri Jezeru, ki jo upravlja PD Integral iz Ljubljane in kjer je bila oskrbnica **Ida Dežman**, na tretje pa Pogačnikov dom na Kriških podih, ki ga upravlja PD Radovljica in kjer je bil lani oskrbnik **Simon Eržen**.

Med sredogorskimi planinskimi postojankami je bil lani po mnenju bralcev Dela najprijetnejši Poštarski dom na Vršču, ki ga upravlja PD PTT Ljubljana in v katerem so bili oskrbniki **Neda** in **Janko Branc** ter **Štefka Škraba**. Na drugo mesto v tej kategoriji se je uvrstila Koča na planini Razor, ki jo upravlja PD Tolmin in v kateri je bil oskrbnik **Vlado Šorli**, na tretje pa Erjavčeva koča na Vršču, ki jo upravlja PD Jesenice in ki sta jo oskrbovala **Zlata Bernard** in **Dušan Vidmar**.

Kot je zatem poudarila povezovalka sporeda, »bi bila planinska dejavnost v vsej svoji zgodovini veliko siromašnejša brez pomoči, ki ne terjá plačila, pa naj gre za denarne prispevke, podarjene materialne dobrine ali preprosto za skupno zavzetost za uresničevanje gornških načrtov«.

Kvartet Spev pogosto polepša planinska slavlja

Podelitev priznanja za najprijetnejše planinsko domovanje za leto 1996 PD Jesenice in oskrbnici Koče na Golici

Tako je Planinska zveza Slovenije na tem področju na tej slovesnosti na gradu Bogenšperk podelila listino o donatorstvu Ljubljanskim mleknarnam in Pivovarni Union ter posebno pisno zahvalo **Niku Žibretu** iz Ministrstva za šolstvo in šport Republike Slovenije.

SPOMINSKE PLAKETE JUBILANTOM

Rogisti so namesto fanfar uvedli napoved o podelitvi spominskih plaket Planinske zveze Slovenije, do pred nedavnim najvišjega priznanja krovne organizacije

slovenskih planincev, ki jih PZS podeljuje le enkrat posameznikom za njihovo uspešno delovanje in izjemne dosežke na planinskem področju ob njihovih navadno okroglih življenjskih jubilejih. Kot je bilo rečeno na slovesnosti in kot predpisuje poseben pravilnik, »se spominska plaketa podeljuje le posameznikom, ki so za svoje dosežke in delo že prejeli zlati častni znak Planinske zveze Slovenije«. Poleg tega je napisano, da »se spominska plaketa podeljuje planinskim društvom ter organizacijam ob njihovih jubilejih za najmanj 40-letno delovanje«.

Za leto 1996 so to visoko planinsko priznanje ob svoji 70-letnici prejeli **Ivan Klenovšek** (PD Hrastnik), **Jože Tušar** (PD Dol), **Karel Dretnik** (PD Mežica), **Franc Komerički** (PD Vrelec), **Igor Kloar** (PD Kranj), **Karolina Miklič** (PD Jesenice), **Branko Ban** (PD Dovje Mojstrana), **Jože Miklavčič** (PD Cerkno) in **Adi Vrečer** (PD Celje) ter PD Mežica ob svoji 70-letnici. Ob svoji 80-letnici življenja sta spominsko plaketo prejela **Maks Dimnik** (PD Jesenice) in **Ivan Čuček** (PD Ruše).

DESET SVEČANIH LISTIN

Tretji, najvišji vrhunec tega decembrskega slavlja na gradu Bogenšperk je bila podelitev najvišjih priznanj Planinske zveze Slovenije, svečanih listin, ki so jih prejeli posamezniki in eno planinsko društvo za izreden prispevek k razvoju planinske dejavnosti in za življenjsko delo.

Upravni odbor Planinske zveze Slovenije je konec leta 1996 na predlog predlagateljev iz planinskih društev in meddruštvenih odborov sklenil, da to priznanje prejmejo:

- **Janez Brojan** starejši iz PD Dovje Mojstrana za življenjsko delo v planinski organizaciji;
- **Vojko Čeligoj** iz PD Snežnik v Ilirski Bistrici za delo z mladimi in izreden prispevek planinstvu;

namesto komentarja

DEMOKRATIČNE IZMENJAVE MNENJ

V prelomnih časih se pogosto dogajajo nenavadne reči, kakršne se v normalnih razmerah ne bi. V prelomnih časih se tudi nekateri ljudje pokažejo v drugačni luči, kot smo jih poznali dotlej, in nekateri dogodki dobijo v prelomnih časih drugačne razsežnosti, kot bi jih v letih poprejšnjega življenja, kakršnega smo se navadili v prepričanju, da so dolgoletne izkušnje odbrusile skoraj vse slabo.

Stari, dobri Planinski vestnik, ki so ga kar številni iz starejših generacij slovenskih gornikov večkrat reševali, da ni nehal izhajati in zaradi tega celo imeli precejšnje težave, ko so drugi hoteli denar za njegovo izhajanje preliti v drugačne oblike planinskega udejstvovanja, je živa priča za take trditve. Ko natančno

prebiramo prav strani iz prelomnih časov, vidimo, kako so se pogosto lomila kopja in kresala mnenja, na koncu koncev pa je skoraj vedno zmagala zdrava pamet napredka. Med planinci, ki so svoje misli izrazili tudi v pisni obliki, uredniki pa so bili skoraj v vseh obdobjih takega kova, da so te zapise slejkoprej objavili, so bili vedno tudi taki, ki so sicer mislili bistveno drugače kot večina, vendar daljnosežno in v skladu z najbolj zdravimi svetovnimi nazori.

Po kar dolgem obdobju, ko vsaj v slovenskem planinstvu velikih javnih polemik o velikih dogajanjih v gorništvu ni bilo, se marsikdo sprašuje, kaj se pravzaprav zdaj dogaja na tem področju. Nekateri so nad planinskimi polemikami, ki niso prepiri, celo tako razočarani, da odpovedo Planinski vestnik, dokler ne bo spet glasilo organizacije, v kateri je vsaj na njegovih straneh vse v redu.

V resnici sploh ne gre za prepire, ampak za izražanje različnih mnenj o zadevah, ki zadevajo organizacijo in njene člane. Ali v demokraciji smemo komu dovoliti, da pove svoje, in drugemu ne?

Marjan Raztresen

Za posebne zasluge je svečano listino prejel Vočko Čeligoj iz Ilirske Bistrice

Foto: Marjan Raztresen

- **Stanko Dolenc** iz PD PTT Ljubljana za izreden prispevek v društvu;
- **Mirko Fetih** iz Akademskega PD v Ljubljani za življenjsko delo v planinski organizaciji;
- **Ciril Hudovernik** iz PD Kranj za izreden prispevek v društvu;
- **Drago Kozole** iz PD Dol pri Hrastniku za izreden prispevek v društvu in planinski organizaciji;
- **Pavle Šegula** iz PD PTT Ljubljana za življenjsko delo v planinski organizaciji;
- **Janez Šilar** iz PD Jesenice za življenjsko delo na področju alpinistične in društvene dejavnosti;
- **PD Tolmin** za izreden prispevek k društveni dejavnosti v Posočju ob 100-letnici.

Upravni odbor PZS je sklenil, da bi moral to priznanje prejeti tudi **Franc Telcer** iz PD Prevalje za izreden prispevek k društveni dejavnosti na Koroškem, vendar je ta po telefonu sporočil v PZS, da se temu priznanju odpoveduje, vzroka za takšno svojo odločitev pa ni navedel.

Nekateri od prejemnikov svečane listine za leto 1996 so to leto praznovali tudi okrogle življenjske jubileje: Stanko Dolenc in Drago Kozole sta bila stara 70 let, Janez Šilar in Mirko Fetih 80 let in Janez Brojan 90 let. Na praznovanje so organizatorji povabili tudi lanskoletne »okrogle« jubilate, ki so že prejšnja leta prejeli spominsko plaketo. Tako so bili na Bogenšperku lanskoletni 70-letniki **Sandi Blažina, Vida Heric in Marjan Oblak**, ki se je v imenu jubilarantov zahvalil za visoka priznanja.

Gostom slovesnosti sta na koncu spregovorila še **Ivan Godec** in litijski župan **Miro Kaplja**. Medtem ko je slednji predvsem pozdravil svoje goste iz vse Slovenije, »vrh in cvet slovenskega planinstva, ki se je prvič zbral tukaj«, kot je dejal, pomembne planince, ki so prišli na znameniti grad, njega dni znan kot slovenski Parnas, je prvi povedal nekaj zanimivosti o mogočni zgradbi, ki je bila njega dni last avtorja slavne Slave vojvodine Kranjske.

Čisto zadnje dejanje te slovesnosti je bilo za bogato obloženo mizo v grajski viteški dvorani, kjer so se stari planinski znanci pogovorili o marsičem, kar zadeva — kaj pa drugega kot — planinstvo.

PRESTIŽNO ALPINISTIČNO NAGRADO STA DOBILA TOMAŽ HUMAR IN VANJA FURLAN

ZLATI CEPIN ZA SLOVENSKA PLEZALCA

MARJAN RAZTRESEN

Zlati cepin, prestižno svetovno nagrado za vrhunske dosežke leta v alpinizmu, ki jo od leta 1991 podeljuje francosko združenje gornikov GHM in revija Montagnes Magazine, sta za leto 1996 dobila kamniški alpinist **Tomaž Humar** in njegov pokojni prijatelj iz Novega mesta **Vanja Furlan**. Tako je 7. decembra zvečer v Autransu, olimpijski vasi pri Grenobleu, odločila komisija, ki je imela na voljo osem nominirancev, zlati cepin pa je podelila slovenskima alpinistoma, ki sta od lanskega 30. aprila do 4. maja na alpski način po prvenstveni smeri priplezala na vrh 6828 metrov visokega himalajskega lepota Ama Dablamu (in se tri dni kasneje vrnila v bazni tabor).

NAGRAJENI IN NOMINIRANI SLOVENC

Kako visoko cenijo najboljši poznavalci svetovnih alpinističnih dogajanj Furlanov in Humarjev lanskoletni podvig na Ama Dablamo, pove med drugim podatek, da se je za zlati cepin lani potegovalo osem izrednih alpinističnih navez in posameznikov, med njimi predvsem Poljak **Krzysztof Wielicki**, peti človek na svetu, ki je lani 4. končal svojo serijo vzponov na vrhove vseh 14

osemtisočakov, kolikor jih je na našem planetu, ko je priplezal še na Nanga Parbat in K-2. V konkurenci je bila tudi ruska naveza **V. Kohanov, P. Kuznecov in G. Semikolenov**, ki je na alpski način s severne, tibetanske strani po nadvse zahtevni smeri priplezala na vrh Mount Everesta, ter še pet francoskih, italijanskih, švicarskih in mešanih angleško-francoskih navez, ki so dosegle vrhunske uspehe predvsem na Grenlandiji in v Patagoniji. Med nominiranci je bil tudi Francoz **Jean Christophe Lafaille**, ki je lani v enem zamahu sam priplezal na vrhova dveh osematisočakov, na Gašerbrum 1 in 2. Med vsemi nominiranci je bil menda najbolj razočaran Poljak **Wielicki**, ki mu je bil zlati cepin bojda nekako že obljubljen, saj je na koncu koncev doslej stalo na vrhovih vseh 14 osematisočakov le pet Zemljanov.

Slovenska alpinista **Marko Prezelj in Andrej Štremfelj** sta bila sicer prva, ki sta leta 1991, ko so začeli podeljevati to največjo svetovno nagrado za alpinistične dosežke, dobila zlati cepin, in sicer za plezanje v južnem stebri himalajskega osematisočaka Kangčendzenge, to leto pa je bil med nominiranci tudi pokojni slovenski alpinist **Slavko Svetičič** iz Idrije. Leto dni pozneje sta zlati cepin dobila Švicarja **Michael Piola** in **Vincent Sprunghi** za izjemno težavno smer v stebrih Paine v